

NERIJUS VYŠNIAUSKAS

Popiežiškasis Romos Saleziečių universitetas

ŠILUVOS ŠVENTOVĖS ADMINISTRAVIMAS PAGAL KANONŲ TEISĖS KODEKSA

Administration of Šiluva Sanctuary
According to the Code of Canon Law

SUMMARY

The article presents the results of research disclosing the administration of iluva sanctuary in the light of the Code of Canon Law. According to the norms of the Code of Canon Law, the Blessed Virgin Mary Church and the Chapel of the Revelation of iluva have the sanctuary status of united sacral space. During festivals and thanks to the efforts of communities and societies, worship of the Blessed Virgin Mary, with the purpose of sanctification of God's nation, is expressed in the sanctuary where the faithful can get greater ways of salvation. Granting and earning of the *Šilinių* feast is administrated within the norms of the Code of Canon Law. Today Šiluva is not only a spiritual but also a cultural and educational centre administrated according to the norms of the Church's Code of Law. Provided data shows that iluva sanctuary is a sacred place. The results of research validate the hypothesis, posed at the beginning of the research, that iluva sanctuary (church, miraculous picture of the Mother of God with child Jesus, chapel of the Revelation of the Blessed Virgin Mary, Lourdes) is administrated in the light of the Code of Canon Law.

SANTRAUKA

Stripsnyje pristatomi atlikto tyrimo rezultatai, atskleidžiantys Šiluvos šventovės administravimą kanonų teisės kodekso atžvilgiu. Pagal kanonų teisės kodekso normas Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčia ir Apsireiškimo koplyčia turi vienos sakralinės erdvės šventovės statusą. Šioje šventovėje šventėmis bei bendruomenių ir draugijų dėka reiškiasi Švč. M. Marijos gerbimas, kurio tikslas yra Dievo tautos šventėjimas ir kur tikintiesiems numatyti gausnesni išganymo būdai. *Šilinių* atlaidų suteikimas ir pelnytas tvarkomas pagal kanonų teisės kodekso normas. Šiandien Šiluva yra ne vien dvasinis, bet ir kultūrinis bei švietėjiškas centras – administruojamas taikant Bažnyčios teisės kodekso normas. Pateikti duomenys parodo, kad Šiluvos šventovė yra šventa vieta.

RAKTAŽODŽIAI: Šiluva, šventovė, kanonų teisė, kodeksas, normos.

KEY WORDS: Šiluva, sanctuary, canon law, code, norms.

Tyrimo rezultatai pagrindžia jo pradžioje išsiskeltą hipotezę, kad Šiluvos šventovė (bažnyčia, stebuklingas Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi paveikslas, Švč. M. Marijos apsireiškimo koplyčia, lurdas) yra administruojama vadovaujantis kanonų teisės kodeksu.

ĮVADAS

Šiandien Šiluvos šventovė yra plačiai žinoma Lietuvoje ir už jos ribų. Pirmą kartą pasauliui apie ją paskelbė Švč. M. Marija 1608 m. apsireikšdama vietos bendruomenei. Kitas Šiluvos vardo paminėjimas pasiekė pasaulio katalikus, kada popiežius Šv. Pijus VI 1775 m. balandžio 15 d. patvirtino aktą leisti vainikuoti Šiluvos Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi malones teikiantį paveikslą. Jis 1786 m. rugsėjo 8 d. buvo vainikuotas. Ypač garsas apie Šiluvą pasklido pasaulyje po popiežiaus Jono Pauliaus II vizito Lietuvoje. 1993 m. rugsėjo mėn. 8 d. popiežius apsilankė Šiluvoje – meldėsi Šiluvos bažnyčioje ir Švč. M. Marijos Apsireiškimo koplyčioje. Dar kartą Šiluvos vardas Vatikane buvo paminėtas minint šioje šventovėje Švč. M. Marijos apsireiškimo 400 metų jubiliejų.

Šiluvos šventovę lanko žmonės individualiai ir grupėmis, vyksta organizuotos ir neorganizuotos piligriminės kelionės, pamaldos. Ši vieta yra ne tik religinis objektas, bet ir tautos dvasios, tautiškumo, laisvės simbolis. Šiai simbolikai atsirasti įtakos turėjo istoriniai, religiniai ir geopolitiniai įvykiai.

Šiandien šie įvykiai yra įvertinti daugelio mokslininkų atliktuose tyrimuose bei darbuose. Pirmasis istorinis darbas apie Šiluvą „Historya Fundowania Zagubienia i Przywrócenia Kościoła N. P. Cudownej Szydłowskiej“ buvo pristatytas Liudviko Adomo Jucevičiaus 1840 m.¹

1854 m. „Žemaičių vyskupystėje“ apie Šiluvą daug istorinės medžiagos pateikia Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius². Žinias apie šios šventovės raidą naujais istoriniais šaltiniais papildė Juozapo Gendrenė 1930 m. išleista „Šiluvos knygelė“³, kunigo Pauliaus Katelos knygelės: „Šiluvos Marijos šventovės istorija“ (1937 m.)⁴ ir „Šiluva. Dievo Motinos šventovė“ (1939 m.)⁵ bei kun. Petro Veblaičio studija „Šiluvos bažnyčia ir jos infulatai“ (1940 m.)⁶.

Apie Švč. Mergelės Marijos apsireiškimą Šiluvoje sovietmečiu kalba rašytiniai šaltiniai, leisti užsienyje. Pirmasis pokario metais apie Šiluvą 1958 m. Romoje rašė kunigas vienuolis marijonas Juozas Vaišnora monografijoje „Marijos garbinimas Lietuvoje“⁷; 1970 m. Bostone kun. Stasys Yla knygoje „Šiluva Žemaičių istorijoje“⁸; 1978 m. Grigas Valančius Los Andžele darbe „Žemaičių Didysis“⁹ bei 1983 m. Bronius Kviklys enciklopediniame leidinyje „Lietuvos bažnyčios“¹⁰.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, prie Šiluvos temos istorinių ir dvasinių tyrinėjimų moksliniais straipsniais prisilietė: 1997 m. Alfonsas Motuzas straipsnyje „Žagarės, Šiluvos, Tytuvėnų ir Veprių parapijų giesmės ir katalikiškoji etninė muzika“¹¹; 2000 m. Laima Šinkūnaitė – „Šiluvos istorija ir šventumas“¹²; 2003 m. Mindaugas Paknys – „Šiluvos Švč. Mergelės Marijos paveikslas“¹³ bei 2009 m. Vaida Kamuntavičienė – „Šiluvos parapija XVII a.“¹⁴.

Monografijose ir vadovėliuose Dievo Motinos apsimėškimā Šiluvoje mini kun. Robertas Skrinskas knygoje „Piligrimo vadovas. Po stebuklingas Marijos vietas“ 1999 m.¹⁵, Alfonsas Motuzas – „Lietuvos Kalvarijų kryžiaus kelių istorija, apeiginiai papročiai ir muzika“ 2003 m.¹⁶ ir „Katalikų liaudies pamaldumo praktikos Lietuvoje“ 2004 m.¹⁷ bei Alfonsas Vaišvila – „Šiluvos regiono dvarai ir jų vidaus teisė (XVI–XX a.)“ 2013 m.¹⁸

Minint Švč. Mergelės Marijos, Dievo Motinos apsimėškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejų, Vytauto Didžiojo universitetas vieną mokslo žurnalo „Meno istorija ir kritika“ numerių paskyrė šiam religinio dvasingumo fenomenui pristatyti¹⁹.

Apie Šiluvos parapijos istorinę raidą nuo XVII a. iki XXI a. pradžios daug medžiagos pateikia Kauno arkivyskupijos kurijos archyvas²⁰; apie Dievo Motinos apsimėškimo Šiluvoje priežastis istorikas

Liudas Jovaiša straipsnyje „Švč. Mergelės Marijos apsimėškimas Šiluvoje“²¹, o apie pastoracijos raišką – straipsnio autoriaus asmeninių respondentų apklausų ir interviu metu surinkta medžiaga.

Išanalizavę pristatytos Švč. M. Marijos Apsimėškimo istorijos, teologijos, antropologijos mokslų literatūros ir šaltinių medžiagą pastebime, kad nėra moksliškai nagrinėtas Šiluvos šventovės administravimas pagal kanonų teisės kodekso normas iki 400 metų jubiliejaus paminėjimo. Tai ir paskatino atlikti tyrimą, atskleidžiant Šiluvos šventovės objektų administravimą kanonų teisės kodekso perspektyvoje. Kad tai būtų akivaizdu, siekiama trumpai peržvelgti Šiluvos šventovės istoriją ir, remiantis kanonų teisės kodeksu, aptarti Šiluvos šventovės pamaldumo objektus bei išnagrinėti Šiluvos šventovės administravimą pagal kanonų teisės kodeksą.

TRUMPA ŠILUVOS ŠVENTOVĖS ISTORIJA

Katalikybės Šiluvoje istorija prasideda nuo 1457 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas, apkrikštijęs žemaičius, Šilų Būdą padovanojo Jurgiui Gedgaudiui, o jo sūnus Petras Gedgaudas pastatė Romos Katalikų bažnyčią ir įsteigė parapiją²². Tačiau lenkų istoriko Grzegorz Błaszczyko nuomone, tai nėra tiesa, nes P. Gedgaudas mirė 1451 m., tad 1457 m. niekaip negalėjo funduoti bažnyčios, be to, jis niekuomet nevaldė Šiluvos²³. Šiluvos parapijos įkūrimo data yra minima 1466 m. dokumente, suteikiant privilegiją kaimyninei Betygalos bažnyčiai²⁴. Taigi Šiluvos parapijos ankstyvoji istorija dar laukia savo tyrinėtojo.

Istoriniai šaltiniai byloja, kad nuo pat parapijos įsteigimo Šiluva garsėjo Šv. Petro ir šv. Baltramiejaus ir Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje (tuo metu tokiais titulais buvo tituluojama bažnyčia – aut. past.) esančiu malones teikiančiu Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi paveikslu bei čia rugsėjo 8 d. vykstančiais Švč. M. Marijos Gimimo atlydais.

Nors Žemaitija visa jau buvo apkrikštyta ir Šv. Sostui buvo pristatyta kaip katalikiška, tačiau krašte, nesant pakankamai bažnyčių ir parapijų, daug kas laikėsi senojo tikėjimo. Tuo pasinaudojo XVI a. Europoje prasidėjusi reformacija,

kuri nepaliko nuošalyje ir Lietuvos, kartu ir Šiluvos. Sklindančios reformacijos banga užgrobė Šiluvos bažnyčią, tačiau 1608 m. Šiluvoje įvyko Dievo Motinos apsireiškimas, atskleidęs nesantaiką tarp katalikų ir protestantų bei suteikęs galimybę 1622 m. liepos 22 d. katalikams laimėti bylą prieš protestantus. Tuo metu Šventajam Sostui nesurašius formalaus raštiško protokolo, liudijančio apie Dievo Motinos apsireiškimą Šiluvoje, o tik vadovaujantis žodiniu pasakojimu, ilgai Šv. Sostui apie tai buvo nutylima. Šv. Sostui buvo pristatomas malones teikiantis Šiluvos Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi paveikslas. Žemaičių vyskupas Jurgis Tiškevičius 1646 m. savo pranešime Šv. Sostui rašė, kad Šiluvos bažnyčioje esantis Marijos paveikslas yra žinomas daugybe malonių bei dvasinių dovanų, kurių tikintieji nuolat gauna, Švč. M. Marijai užtarus, ir prašė leisti stebuklingą Marijos paveikslą vainikuoti. Nuo apsireiškimo praėjus daugiau kaip 100 metų, 1775 m. balandžio 15 d., šv. Tėvas Pijus VI patvirtino aktą leisti šį paveikslą vainikuoti, o 1786 m. rugsėjo 8 d. paveikslas buvo vainikuotas²⁵. Šis Šv. Sosto Šiluvos Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi paveikslo vainikavimas buvo savitas Dievo Motinos apsireiškimo Šiluvoje bei šios šventos vietos pripažinimas. Šventos vietos pamaldumą papil-

dė čia ant Apsireiškimo akmenis 1663 m. vysk. Aleksandro Sapiegos pastatyta koplyčia bei 1770 m. kunigo (vėliau vyskupo – aut. past.) Tado Bukotos iš Londono parvežta marmurinė Švč. M. Marijos *Ligonių pagalba* statula²⁶. Naujai Apsireiškimo koplyčia buvo pastatyta ir pašventinta 1924 m., o Švč. M. Marijos *Ligonių pagalba* statula perkelta į bažnyčios Brangenybių koplyčią²⁷.

Šiluvą taip pat puošia priešais bažnyčios frontoną 1909 m. kun. Marcijono Povilo Jurgaičio pastatyta Švč. M. Marijos statula, liaudyje pavadinta *Šiluvos lurdu*. Ji maldininkų tapo gausiai lankoma per Šiluvoje vykstančius Dievo Motinos Gimimo atlaidus²⁸.

Apibendrinami pateiktą medžiagą galime teigti, kad istorijos mokslo švietimo šiluvos šventovę iki Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400-ųjų metinių paminėjimo sudaro bažnyčia su malones teikiančiu Dievo Motinos su kūdikiu Jėzumi paveikslu ir bažnyčios Brangenybių koplyčioje esančia Švč. M. Marijos *Ligonių pagalba* statula; Apsireiškimo koplyčia su Apsireiškimo akmeniu bei ant jo stovinčia Dievo Motinos su kūdikiu Jėzumi statula; taip pat prieš bažnyčios frontoną esanti Švč. M. Marijos statula, liaudyje vadinama *Šiluvos Lurdu*. Visą vainikuoja čia švenčiami Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlaidai.

ŠVČ. M. MARIJOS KULTAS ŠILUVOS ŠVENTOVĖJE BAŽNYČIOS KANONŲ TEISĖS POŽIŪRIU

Šiluvos šventovė

Pagal Katalikų Bažnyčios kanonų teisę terminas „šventovė“ reiškia bažnyčią ar kitą šventą vietą, į kurią tikintieji ren-

gia piligrimines keliones dėl asmeniškų religinių priežasčių, sutinkant vietos ordinarui (plg. kan. 1230)²⁹. Šventovėmis laikomos tos bažnyčios, vietos, kurios yra pripažįstamos bažnytinio autoriteto

ir tarnauja tikintiesiems. Ypač tai gali būti gerbimas nepaprastų įvykių (kaip apsirėškimai, – *N. V.*), šventų, stebuklingų paveikslų buvimas tose vietose ar jose esančiose bažnyčiose³⁰. Dievo tarnas Popiežius Jonas Paulius II, lankydamasis Šiluvoje, Žodžio liturgijoje, pamokslo metu pasakė: „Jūsų širdyse teviešpatauja Kristaus ramybė!“ (*Kol 3, 15*). Brangūs Broliai ir Sesės! Šį Pauliaus linkėjimą Kološo krikščionims šiandien norime jums tarti Marijos lūpomis iš šios žavingos vietos – Jai skirtos ir visai Lietuvai brangios Šventovės...“³¹ Popiežius Benediktas XVI Marijos šventoves vadina vieta, kur iš tiesų galima gyvai susitikti su šimtamėčiu pamaldumu Marijai, vieta, kur juntama išties kartų malda, kur tarsi ranka prisiliečiama prie motiniško Mergelės buvimo³². Todėl teisėta Šiluvos sanktuariumą vadinti šventove.

Kanonų teisės kodeksas nustato, kad šventovės gali būti tautinės, tarptautinės, diecezinės. Kad būtų vadinama tautine, turi paskelbti vyskupų konferencija. Kad būtų tarptautine – Apaštalo Sostas. Tokia šventovė turi turėti savo statutą (plg. kan. 1231 ir kan. 1232)³³. Kol kas Šiluvos šventovė oficialiai neturi tokio statuto ir nėra paskelbta diecezine, tautine ar tarptautine šventove, tačiau, remiantis kanonu 1230, pačią Šiluvos sakralią erdvę galima vadinti šventove (plg. kan. 1230)³⁴. Nors juridškai ji šio statuso neturi, bet praktiškai tikrai tokia yra, nes ją sudaro maldininkų, arba piligrimų lankomos šventos vietos. Ją, kaip vieną svarbiausių Lietuvos šventų vietų 1993 m. rugsėjo 7 d. aplankė Dievo tarnas popiežius Jonas Paulius II, pristatydamas Šiluvą pasauliui kaip tarptautinę šventovę.

Per piligrimystę mezgėsi ryšiai tarp regionų, žmonių, šalių. Pilgriminės vietos skirstomos į dvi grupes: kultūrinės ir gamtinės kilmės. Kultūrinės kilmės vietos yra bažnyčios, koplyčios, kapai, šventi paveikslai, šventųjų relikvijų buvimo ir saugojimo vietos. Gamtinės kilmės šventos vietos yra šaltiniai, šventos upės, akmenys, medžiai, kalvos, kiti gamtiniai objektai³⁵. Šventosios vietos, jų lankymas istoriškai turėjo įtakos kelių susiformavimui, miestų ir miestelių augimui.

Pagal kanonų teisės kodeksą šventos vietos skiriamos Dievo garbinimui ir tikinčiųjų laidojimui. Tokios vietos pagal liturginių knygų nuostatus yra šventinamos arba laiminamos (plg. kan. 1205)³⁶. Taip pat tokiomis vietomis gali būti laikomos visos pašventintos bažnyčios, koplyčios ir atskirai tik katalikams laidoti skirtos pašventintos kapinės. Šventosios vietos gali kuo nors išsiskirti. Pavyzdžiui, saugomais kankinių ir šventųjų karstais, garsiais ir stebuklingais paveikslais, statulomis. Todėl šias vietas gausiai lanko tikintieji. Jie meldžiasi prie stebuklingais laikomų paveikslų arba statulų, šventųjų ir kankinių karstų, ir patiria gausių Dievo malonių. Jei tokios statulos ar paveikslai yra bažnyčiose, tai joms popiežius neretai suteikia bazilikos titulą³⁷.

Šventose vietose vienas iš svarbiausių elementų – bažnyčios pastatas. Juk Dievo garbinimo pastatų atsiradimas krikščionybėje susijęs ne tik su pagonių šventyklomis, bet ypač su Jeruzalės šventykla. Naujojo Testamento laikais krikščionys laikėsi nuostatos, kad Dievas gyvena ne žmonių rankomis statytoje šventovėje, bet jie patys yra Dievo Dvasios šventovė. Todėl maldos vieta arba namai, į kuriuos

krikščionys rinkdavosi garbinti Dievą, melstis, laužyti Duoną buvo pavadinti „*oikoi ekklesias*“ – susirinkimo namai³⁸. Tai patvirtina ir Lietuvos vyskupų konferencija, kuri sako: „Bažnyčios – tai šventos vietos, kurios po jų konsekavimo išimtinai ir visam laikui yra skirtos dieviškojo kulto atlikimui. Bažnyčia yra laikoma Dievo namais, Jo gyvenimo tarp žmonių ženklų“³⁹. Tai ypač tinka Šiluvos sanktuariumui, kurio pagrindinis akcentas yra bažnyčia su stebuklingu Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi paveikslu bei Dievo Motinos statula *Ligonių pagalba*. O prieš keturis šimtmečius Šiluvoje apsireiškusi Švč. M. Marija šiam miesteliui suteikė šventos vietos vardą. Jos akcentas yra Apsireiškimo koplyčia su apsireiškimo akmeniu bei Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi statula.

Kanonų teisės kodekso normos nustato, kad šventovėse yra pramatomi gauseni išganymo būdai tikintiesiems. Jose turi būti rūpestingai skelbiamas Dievo žodis, skatinamas tinkamas liturginis gyvenimas, ypač Eucharistijos ir Apgailešojimo sakramentų šventimai. Jose turi būti praktikuojamos patvirtintos pamaldumo formos. Padėkos, votai, kiti dovanoti meno kūriniai turi būti rodomi šventovėse ir saugomi (plg. kan. 1234)⁴⁰. Tai liečia ir liaudies pamaldumo praktikas bei dokumentus apie pamaldumą⁴¹.

Šiluvą, kaip šventą vietą, apibūdina ir čia dar iki Švč. M. Marijos apsireiškimo vykę garsūs Dievo Motinos Gimimo atlydai. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, vien per kiekvienus Švč. M. Marijos Gimimo atlydus atvyksta daugiau nei 100 000 maldininkų, o Šv. Komunijų išdalijama daugiau negu 50 000.

Švč. M. Marijos Apsireiškimo koplyčia

Pagal darbe pateiktą medžiagą, be Šiluvos bažnyčioje atliekamų Dievo kulto apeigų, jos pagal visas liturgines normas taip pat yra atliekamos ir Šiluvos Švč. M. Marijos Apsireiškimo koplyčioje.

Koplyčia yra atskiras nuo bažnyčios pastatas, kuris tvarkomas pagal jau išvardintus kanonus. Šv. Mišios koplyčioje yra aukojamos vasaros laiku šiose dienomis ir šeštadieniais 19.00 val., kiekvieno mėnesio 13 d. – 8.00, 10.00 val., Švč. M. Marijos Gimimo – Šilinėse atlydų metu, rugsėjo 8 – 15 d. – 8.00, 9.00 val.⁴² Čia taip pat gausu liaudiškų pamaldumo praktikų. Kiekvienas, lankydamasis Apsireiškimo koplyčioje atlydų, švenčių metu išvys tikinčiuosius, keliais einančius aplink altorių, kartu giedančius, kalbančius rožinio malda, vaikščiojančius Septynias skausmingąsias Marijos stotis. Šalia koplyčios įkurtos kapinės. Todėl tikintieji, eidami į Apsireiškimo koplyčią, dažnai aplanko kapus, pasimeldžia už mirusius.

Kadangi Šiluvos Švč. M. Marijos Apsireiškimo koplyčia yra gausiai lankoma piligrimų atlydų metu, yra atvira tikintiesiems kiekvieną dieną, galima teigti, kad ji yra viešoji, o ne asmeninė koplyčia (plg. kan. 1226)⁴³.

Šiluvos Švč. M. Marijos Apsireiškimo koplyčia kartu yra ir šventovė, ir šventoji vieta. Mat pagal kan. 1230 šventovėmis vadinamos bažnyčios arba kitos vietos, į kurias tikintieji rengia piligrimines keliones dėl asmeniškų religinių priežasčių, sutinkant vietos ordinarui. Pagal kan. 1205 šventos vietos yra tos, kurios pašventinimu arba palaiminimu pagal li-

turginių knygų nuostatus paskiriamos Dievo tarnybai arba tikinčiųjų laidojimui. Todėl Šiluvos Apsireiškimo koplyčią teisinga vadinti Šiluvos šventovės (sanktuariumo) dalimi ir tuo pačiu šventa vieta. Juk, kaip minėta, tikintieji rengia piligrimines keliones į Šiluvos šventovę su intencija aplankyti ne tik bažnyčią, bet ir Apsireiškimo koplyčią. Ši vieta yra skirta Dievo garbinimui, kadangi čia yra aukojamos Šv. Mišios, klausomos išpažintys, tikintieji pagerbia Dievo Motiną, todėl teisinga ją laikyti šventąja vieta.

Kanonų teisės kodekso normos koplyčias laiko vietomis, kurios vietos ordinaro leidimu skirtos Dievo garbinimui, bendruomenės ar tikinčiųjų draugijos naudai, kurie čia susirenka (plg. kan. 1223)⁴⁴. Kodekso normos, kalbėdamos apie jų įkūrimą, teigia, kad ordinaras teneduoda leidimo įkurti koplyčią pirmiau pats ar per kitą asmenį neapsilankęs ir radęs ją esant tinkamai pasta-

tytą. Jeigu jau leidimas duotas, koplyčios negalima naudoti profaniniams tikslams be ordinaro autoriteto (plg. kan. 1224)⁴⁵. Koplyčiose leidžiama viskas, kas skirta Dievo garbinimui ir bažnytinėms funkcijoms ir liturginiams veiksams atlikti, nebent vietos ordinaras, liturginės nuostatos ar įstatymas draustų (plg. kan. 1225)⁴⁶.

Kanonų teisės kodekso normos kaip vieną iš Švč. M. Marijos garbinimo tikslų pramato Dievo tautos šventėjimą ir nurodo, kad Bažnyčia skatina mistiškosios palaimintosios Mergelės Marijos Dievo Motinos, kurią Kristus paskyrė visų žmonių Motina, garbinimą, taip pat skatina tikrą ir autentišką garbinimą kitų šventųjų, kurių asmeniniu pavyzdžiu sektų tikintieji ir jų užtarimu būtų paremti (plg. kan. 1186)⁴⁷.

Dievo tautos šventėjimą Šiluvoje liudija tikinčiųjų patiriami stebuklai, išgyvenimai, gausūs atsivertimai.

Literatūra ir nuorodos

- ¹ Liudvikas Adomas Jucevičius, *Historya Fundowania Zagubienia i Przywrócenia Kościoła N. P. Cudownej Szydłowskiej*, 1840.
- ² Motiejus Valančius, *Žemaičių vyskupystė*. Vilnius, 1854.
- ³ Juozapas Gendrėnas, *Šiluvos knygelė*. Šiluva, 1930.
- ⁴ Paulius Katela, *Šiluvos Marijos šventovės istorija*. Šiluva, 1937.
- ⁵ Paulius Katela, *Šiluva. Dievo Motinos šventovė*. Šiluva, 1939.
- ⁶ Petras Veblaitis, *Šiluvos bažnyčia ir jos infulatai. Pluoštas istorinių žinių*. Kaunas: Kuznickio ir Beilio spaustuvė, 1940.
- ⁷ Juozas Vaišnora, *Marijos garbinimas Lietuvoje*. Roma, 1958.
- ⁸ Stasys Yla, *Šiluva Žemaičių istorijoje*. Boston, 1970.
- ⁹ Grigas Valančius, *Žemaičių Didysis*, d. I–II. Los Angeles, California. U.S.A., 1978.
- ¹⁰ Bronius Kviklys, *Lietuvos bažnyčios. Kauno arkivyskupija*, t. 3. Chicago. Illinois, 1983.
- ¹¹ Alfonsas Motuzas, Žagarės, Šiluvos, Tytuvėnų ir Veprių parapijų giesmės ir katalikiškoji etninė muzika, *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*. Vilnius, 1997, p. 161–198.
- ¹² Laima Šinkūnaitė, Šiluvos istorija ir šventumas, *Artuma*, 2000, Nr. 7–8, p. 20–26.
- ¹³ Mindaugas Paknys, Šiluvos Švč. Mergelės Marijos paveikslas, *Naujas židinys-Aidai*. Vilnius, 2003, Nr. 6, p. 310–312.
- ¹⁴ Vaida Kamuntavičienė, Šiluvos parapija XVII a., *Meno istorija ir kritika. „Šiluva Lietuvos kultūroje“*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2009, Nr. 5, p. 9–18.
- ¹⁵ Robertas Skrinškas, *Piligrimo vadovas. Po stebuklingas Marijos vietas*. Kaunas: Judex, 1999.
- ¹⁶ Alfonsas Motuzas, *Lietuvos Kalvarijų kryžiaus kelių istorija, apeiginiai papročiai ir muzika*. Mo-

- nografija. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2003.
- ¹⁷ Alfonsas Motuzas, *Katalikų liaudies pamaldumo praktikos Lietuvoje*. Vadovėlis aukštosioms mokykloms. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2004.
- ¹⁸ Alfonsas Vaišvila, *Šiluvos regiono dvarai ir jų vidaus teisė (XVI–XX a.)*. Monografija, t. I. Vilnius, 2013.
- ¹⁹ *Meno istorija ir kritika. „Šiluva Lietuvos kultūroje“*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2009, Nr. 7–8.
- ²⁰ Šiluvos parapijos archyvas, *Kauno arkivyskupijos kurijos archyvas* (toliau – KAKA). Iš viso saugomos septynios bylos. Bylos neturi numeracijos, bylų lapai nesunumeruoti.
- ²¹ Liudas Jovaiša L. Švč. Mergelės Marijos apsi-reiškinas Šiluvoje, *Naujasis židinys-Aidai*. Vilnius, 2007, Nr. 11–12, p. 511.
- ²² Bronius Kviklys, *Lietuvos bažnyčios. Kauno arkivyskupija*, t. 3. Chicago. Illinois, U.S.A., 1983, p. 396.
- ²³ Grzegorz Błaszczyk, *Codec Mednicensis seu Samogitiae diocesis. Pars I (1416–1669)*, Collegit Paulius Jutulis. Roma: Academia Lituana Catholica Scientiarum, 1984, ss 2 nlb., XXIV, p. 709 (recenzija), *Litvano – Slavina Posnanensia . Studia historica*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 1989, s. 285–289.
- ²⁴ G. Błaszczyk, Diecezija žmudzka od XV wieku do początku XVII wieku, *Ustrój*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 1993, s. 137, 160.
- ²⁵ A. Motuzas, *Katalikų liaudies pamaldumo praktikos Lietuvoje*, p. 115.
- ²⁶ Br. Kviklys, *Lietuvos bažnyčios. Kauno arkivyskupija*, p. 403.
- ²⁷ *Šiluva*. Piligrimo vadovas. Kauno arkivyskupija, 2006, p. 35–36.
- ²⁸ J. Vaišnora, *Marijos garbinimas Lietuvoje*, p. 48.
- ²⁹ Can. 1230 – Sanctuarii nomine intelleguntur ecclesia vel alius locus sacer ad quos, ob peculiarem pietatis causam, fideles frequentes, ap-probante Ordinario loci, peregrinantur, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ³⁰ Hugo Schwendenwein, *Das neue Kirchen Recht. Gesamtdarstellung*. Verlag Styria, 1983, S. 422.
- ³¹ <http://www.siluva.lt/apie/popiezius/jp2_kalba_19930907/index.html> [žiūrėta 2007 04 15]
- ³² Bažnyčios žinios. 2007 kovo 15, Nr. 5. Popiežius <<http://www.lcn.lt/bzinius/bz0705/705pop2.html>>. 2007 04 15>.
- ³³ Can. 1231 – Ut sanctuarium dici possit nationale, accedere debet approbatio Episcoporum conferentiae; ut dici possit internationale, requiritur approbatio Sanctae Sedes; Can. 1232 – 1 Ad approbanda statuta sanctuarii dioecesani, competens est Ordinarius loci; ad statuta sanctuarii nationalis, Episcoporum conferentia; ad statuta sanctuarii internationalis, sola Sancta Sedes. – 2 In statutis determinentur praesertim finis, auctoritas rectoris, dominium et administratio sonorum, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ³⁴ Can. 1230 – Sanctuarii nomine intelleguntur ecclesia vel alius locus sacer ad quos, ob peculiarem pietatis causam, fideles frequentes, ap-probante Ordinario loci, peregrinantur, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ³⁵ Darius Liutikas, Piligrimystė Europos krikščioniškoje kultūroje: geografiniai aspektai, *Geografija*, t. 40. Vilnius: Lietuvos mokslo akademija, 2004. Nr. 2 <http://www.e-biblioteka.org/resursai/LMA/Geografija/Geo_048_56.pdf> [žiūrėta 2007 04 13]
- ³⁶ Can. 1205 – Loca sacra ea sunt quae divino cultui fideliumve sepulturae deputantur dedicatione vel benedictione, quam liturgici libri ad hoc praescribunt, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ³⁷ Algimantas Kajackas, *Lietuvos šventosios vietos*. Kaunas, 2006, p. 6.
- ³⁸ Algimantas Kajackas, *Bažnyčia liturgijoje. Liturgijos raida istorijoje*. Lietuvos katechetikos centras, 1998, p. 58.
- ³⁹ *Bažnyčios žinios*. 2001 rugpjūčio 16. Nr. 15. Bažnyčios dokumentai <<http://www.lcn.lt/bzinius/bz0115/115dok1.html>> [žiūrėta 2007 04 12]
- ⁴⁰ Can. 1234 – 1 In sanctuariis abundantius fidelibus suppeditentur media salutis, verbum Dei sedulo annuntiando, vitam liturgicam praesertim per Eucharistiae et paenitentiae celebrationem apte fovendo, necnon probatas pietatis popularis formas colendo. – 2 Votiva artis popularis et pietatis documenta in sanctuariis aut locis adiacentibus spectabilia serventur atque secure custodiantur, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.

- ⁴¹ H. Schwendenwein, *Das neue Kirchen Recht. Gesamtdarstellung*. Verlag Styria, 1983, S. 422.
- ⁴² < http://www.siluva.lt/siandien/parapija/index.html#_pamaldos [žiūrėta 2007 04 23]
- ⁴³ Can. 1226 – Nomine sacelli privati intellegitur locus divino cultui, in commodum unius vel plurium personarum physicarum, de licentia Ordinarii loci destinatus, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁴⁴ Can. 1223 – Oratorii nomine intellegitur locus divino cultui, in commodum alicuius communitatis vel coetus fidelium eo convenientium de licentia Ordinarii destinatus, ad quem etiam alii fideles de consensu Superioris competentis accedere possunt, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁴⁵ Can. 1224 – Ordinarius licentiam ad constituendum oratorium requisitam ne concedat, nisi prius per se vel per alium locum ad oratorium destinatum visitaverit et decenter instructum reppererit. Data autem licentia, oratorium ad usus profanos converti nequit sine eiusdem Ordinarii auctoritate, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁴⁶ H. Schwendenwein, *Das neue Kirchen Recht. Gesamtdarstellung*. Verlag Styria, 1983, p. 421-422; Can. 1225 – In oratoriis legitime constitutis omnes celebrationes sacrae peragi possunt, nisi quae iure aut Ordinarii loci praescripto excipiantur, aut obstent normae liturgicae, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁴⁷ Can. 1186 – Ad sanctificationem populi Dei fovendam, Ecclesia peculiari et filiali Christifidelium venerationi commendat Beatam Mariam semper Virginem, Dei Matrem, quam Christus hominum omnium Matrem constituit, atque verum et authenticum promovet cultum aliorum Sanctorum, quorum quidem exemplo christifideles aedificantur et intercessione sustentantur, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.

B. d.